

ARNHEMSCHE

COURANT.

Donderdag

den 16 Maart.

FRANKFORT, den 12den Maart.

Uit Weenen wordt geschreven, dat Z. K. H. Prins Wasa naar zijn landgoed *Eichhorn* in Moravie is vertrokken, ter bijwoning van de op den 5den dezer bepaalde bijzetting van het stoffelijk overblijfsel van zijnen doorluchtigen vader, *Gustaaf IV*, in de nieuwe graf, welke de genoemde Prins in het kasteel aldaar heeft laten maken.

Van de ruwe Alpen wordt den 7den Maart gemeld: « In de laatste verloopene dagen is er zulk eene menigte sneeuw gevallen, dat wij gedurende den ganschen winter naarwelijks meer gehad hebben.»

De Hanoversche courant meldt, dat, volgens zekere tijdingen uit Meckelenburg, de aanvraag van Koning *Lodewijk Philippus* om de hand van Prinses *Helena* voor zijnen oudsten zoon, den hertog van *Orleans*, in overeenstemming met de aan het huis Meckelenburg verwante hoven, ingewilligd is. De Prinses *Helena*, welke nu bestemd is om eenmaal den Franschen troon te beklimmen, wordt beschreven als eene, welke zich zoo wel naar ligchaam als geest onderscheidt. Zij bezit een uitstekend verstand en heeft eene geleerde opleiding genoten. Gedurende haar verblijf te Jena, moet zij zichzelfs met de moeilijke studie van de Duitsche bespiegelende wijsgeerte bezig gehouden hebben, en waarschijnlijk is er onder de Duitsche Prinsessen geene, welke zoo nauwkeurig met de Duitsche literatuur bekend is. Prinses *Helena* is den 24sten Januarij 1814 geboren, eene zuster van den regerende groothertog.

Met goedkeuring der regeringen is thans besloten om eenen ijzeren spoorweg op den rechter oever van den *Mein*, van *Frankfort* tot *Wiesbaden* en *Biberich*, aan te leggen.

Den 2den dezer heeft te *Berlijn* de doodstraf met het rad ondergaan, vrouw *Meier*, oud 42 jaar, welke, met behulp van eene onmondige dochter, haren tweeden man geworfd had, en in het verhooring stond, dat ook haar eerste man door haar was omgebracht. Bij de laatste executie van den roover en moordenaar *Hobus*, had zij bloed weten te bekomen, en, door een volksvoordeel aangedreven, haar geluk in de loterij beproefd. Zij won ook werkelijk 1500 daalders, doch, in plaats van met haar gezin dit geluk te genieten, bracht zij haren man, nadat zij hem met punch dronken had gemaakt, met de grootste koelbloedigheid om, ten einde met eenen anderen des te ongezander te kunnen leven. Tot het laatste oogenblik leide deze misdadigster de grootste verstoktheid aan den dag. Even zoo ongevoelig als zij was, scheen ook de groote volksmenigte, welke verzameld was om de voltrekking der doodstraf bij te wonen, ten men mogt vragen, of deze straf, in dit geval, op eene zoo vreeselijke wijze (met het rad) uitgeoefend, wel inderdaad den indruk van afschrik, welken men daarmee bedoelt, heeft te weeg gebracht.

Berigten uit *Konstantinopel*, van den 15den Februarij, melden, dat lord *Ponsonby* aanstellen maakt om *Konstantinopel* te verlaten. De heer *Urquhart* beklagt zich, (indat hij, bij afwezigheid van den lord, niet met de waarneming van het gezantschap is belast geworden. Hij verlangt mede van *Konstantinopel* terug geroepen te worden, daar hij in de gegevene omstandigheden onmogelijk in dienst kan blijven. De heer *Urquhart* is intusschen, wegens de kennis, welke hij van de Oostersche zaken bezit, schier onmisbaar, en men houdt het daarom, dat lord *Ponsonby* menigen misslag niet zoude begaan hebben, als hij met hem had geraadpleegd. Dan zou, denkt men, ook de onaangename geschiedenis met den *Nixen* niet plaats gehad hebben, maar lord *Ponsonby* hebben ingezien, dat de maatregelen van *Rusland* in dezen geenszins met regt kunnen bescreven worden.

PARIJS, den 12den Maart.

De wapenschouw, die liepen op de *Tullerien* door de Hertogen van *Orleans* en *Nemours* zoude gehouden worden, is afgekommandeerd. De beweegreden tot deze contra-order is niet bekend, en er worden deswege allerlei gissingen geopperd. Onder anderen heeft men gezegd, dat de troepen hadden moeten geconsigneerd worden uit hoofde eener oproerige gisting onder zekere klasse van arbeiderslieden heerschede, en van welke het bestuur was verwittigd geworden.

De Prins *de Joinville* zal in de eerste helft van Mei aanstaande zich te *Toulon*, aan boord van den *Hercules*, inschepen, om eene reis naar *Brazilië* en in de *Zuidzee* te doen. De toerusting van het zegden bodem worden allerprachtigst ingerigt. Een oorlogschip, onder kommando van den Kapitein *Dumont D'Urville*, zal met den *Hercules* de reis medemaken, die meer dan één jaar zal duren.

De Paus heeft den Aartsbischop van *Parijs* zijn misnoegen te kennen gegeven ter zake van het politiek gedrag, hetwelk de Bischop jegens het gouvernement van *Lodewijk Philippus* houdt.

De *Moniteur* van gisteren leest een rapport aan den Koning van den oorlogs-minister *Bernard*, waarin hij vermeldt, dat 29 officieren van het 62ste regiment, (hetwelk in het rapport van den maarschalk *Clausel* aangegeekend staat, als hebbende zich op den togt van *Constantine* aan vernieling en plundering van een konvooi schuldig gemaakt,) niet alleen eene protestatie tegen die aantijging aan het oorlogsbureau hebben ingezonden, maar dezelve ook door de dagbladen openbaar gemaakt, weshalve de minister aan den Koning voordragt, om de genoemde officieren deels op non-activiteit te stellen, deels disciplineaire straffen op te leggen, en de deze voordragt door den Koning goedgekeurd gevonden. Voorts zijn buitendien nog de kolonel en luitenant-kolonel van het genoemde 62ste regiment op non-activiteit gebracht, en is eindelijk aan den kolonel van het 45ste regiment *Hochette*, die in zijne vorige betrekking van luitenant-kolonel van het 62ste, een verhaal van het gedrag van dat regiment, ter wederlegging van het rapport des maarschalks *Clausel*, heeft uitgegeven, almede met eene disciplineaire tuchting gestraft geworden.

AMSTERDAM, den 14den Maart.

Beurs van den 13 Maart.

De omzettingen en variatiën in publieke effecten waren heden onbeduidend; van buitenlands volstrekt niets gedaan.

Fluctuatien der Prijzen

Holland. Eenige weinige postjes 2½ zijn a 53, later a 52½ gedaan, en bleef de laatste prijs 5 pCt. 100½, bij zeer geringe affaire; in kansbiljetten is alleen a 22½ iets gedaan; oud syndicaat onveranderd 93 a ½; nieuw 76½ a ½; in oude aandelen handelsmaatschappij is nog iets verhandeld, aanvankelijk a 183, later a 182½, in den loop der beurs weder 183 en 183 gebleven; 4 pCt. Oost-Indie eenige partijjes a 89½ afgegeven.

Spanje. *Ardoins* openden 24½, later door eenige verkopers voor binnenlandsche rekening tot 24½ gevallen, en op deze hoogte gesloten; onbepaalde stukken zijn insgelijks a 24½ gedaan; *Passive* a 7½ pCt. verhandeld.

Rusland. Oude *Russen* en ook nieuwe zijn a 103½ a 104½ afgegeven; *Russen* van 1831 en 1833 94½ met weinig affaire; *Rosbals* 65½, eenige weinige partijjes afgegeven.

Oostenrijk. 5 pCt. metalliek 96½ eenige stukken gedaan; in de overige Oostenrijksche schuldbrieven geen handel.

Beurs van den 14 Maart.

Over *Antwerpen* wilde men heden zeer gunstige Berigten uit *Spanje* voor de *Christino's* ontvangen hebben; er zoude namelijk een aanmerkelijk gevecht tusschen de *Christino's* en de *Carliten* plaats gehad hebben, waarbij de laatsten veel volk moeten verloren hebben; dit waren de geruchten. De *Ardoins* zijn daardoor te *Antwerpen* bijna 1 pCt. gestegen, en ook hier waren deze schuldbrieven dien ten gevolge zeer gewild, bij veel affaire. — Eene redevoering in het Engelsch Parlement door *Palmerston* over de Fransche zaken gehouden, en waarbij hij de eindelijke zegepraal der Koningin als zeker stelt, is nog al belangrijk en heeft ook ter Beurs van *Londen* op den koers der Spaansche Schuldbrieven eenigzins gunstig gewerkt.

Fluctuatien der prijzen

Holland. 2½ pCt. 52½, 53, zijn verscheidene postjes omgezet; 5 pCt. 100½, 100½, met koopers gebleven; kansbiljetten 22½, bij eenige affaire; zeer weinig gaat er gedurig in beide syndicaaten om; oud 93 a ½; nieuw 76½ gedaan. In oude aandelen handelsmaatschappij is niet veel verhandeld; dezelve vielen van 183 tot 181½, en bleven 182 met koopers; 4 pCt. Oost-Indie 89½ en 90, eenige weinige partijjes omgezet, bits tot 89½.

Spanje. *Ardoins* 25½, 16, 16½, bij levendigen handel gebleven; onbepaalde stukken zijn a 24½ en 24½ afgegeven; *Passive* 7½; *Fransche* 18½.

Rusland. Oude *Russen* 103½, 104, nieuwe 104 en 104½; *Russen* van 1831 en 1833 94½, *Rosbals* 65½.

Oostenrijk. 5 pCt. Metalliek 96½, dito 2½ pCt. 100½, 100½, 100½, 100½, bank bij *Goll* 5 pCt. 101½ a 7½, 101½ a 7½.

Geluk, over een wijmoedig en ijverig volk te regeren. ... den Wij Ons zeker, in hetzelfde die trouwhartigheid en oprechtheid te zullen antreffen die het, ten allen tijde, bij uitstekendheid hebben gekenschetst. Proclamatie van den 18den Junij 1815.

Algemeen, — wij mogen het niet ontveinzen, — is de ontevredenheid over het vermenigvuldigen der commissie's. Een der voornaamste doelen van den constitutionelen regeeringsvorm in openbaarheid der staatsbelangen bestaande, schijnen die geheinzinnige zittingen, waarin de gewichtigste zaken, buiten weten der natie, verhandeld worden, niet overeenkomstig met den geest vanzer grondwet. Immers artikel 108, onder andere, bepaalt; dat de zittingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal worden in het openbaar gehouden. Ingevolge van deze instelling (zegt de graaf van HOEGENDORP, Bijdragen, VIII, 275) zijn dus alle zaken publiek, zoo als wij dezelve in alle de nieuwspapieren lezen. De natie leert hare belangen kennen, en er doet in nemen een openbare geest wordt daaruit geboren.

Volgens de bepaling van art. 108 dezelver, zonden, in den regel, alle zaken publiek zijn; doch gelijk men het intransparant te vóóren, zijn de voorhandigste zaken geheim. De natie kent haaren diplomatieken toestand niet; de staat haare financiën wordt haare verheimelijkt. Heeft dit niet veel schijn van wantrouwen? en heeft Nederland van vrouwen verstaand? Was de natie achterlijk gebleven, toen er gestreden moest worden? Had zij veel geld geweigerd, toen er veel geld nodig was? Ontwispelbaar kan het gebeuren, dat de eene of andere zaak geheim moet blijven, of eerst later mag openbaar worden; en daarin voorzigt dan ook het gemelde art. 108, door, na de aangehaalde woorden, te laten volgen: «De Kamer raadpleegt met gesloten deuren, wanneer een tiende gedeelte der tegenwoordige leden het vordert, of de president het noodig oordeelt.» Die bepaling reizen is een uitzondering op den regel; blijkbaar had men hier bijzondere omstandigheden, in het oog, gevallen van oorlog, geheime onderhandelingen, binnenlandsche onlusten; en geen dier omstandigheden, gelooven wij, heeft hier plaats. Dat het geheim houden der financiën in eenen constitutionelen staat volstrekt ondoelmatig is, zal wel overbodig zijn aan te toonen. Ter waarschuwing in tegendeel, voor het gevaar, dat er in ligt, herdenken men de gewichtige woorden van onzen grooten staatsman: «De publiciteit der financiën is het eenige redmiddel van de gevaren, die ons op dit stuk boven het hoofd hangen. De wanorde in de financiën is onze geduchtste vijand; een vijand, die in onze ingewanden woelt, een vijand, die den geheelen staat der maatschappij geheel zoude omkeeren, een bewerker van onwenteelingen en regeringloosheid. Er moet publiciteit worden ingevoerd in de financiën van den staat, van elke provincie, van elke stad en elke plaats. Mogelijk zullen wij in het vervolg den tijd beleven, wanneer de orde zal zijn gebragt of bewaard in alle publieke administratie. — Thans worden wij dagelijks meer agioteurs en zwendelaars; thans speculeren wij hoe langer hoe meer op publieke fondsen, waarvan wij den aard niet kennen, en van welcke wij achter een dikken sluier niet kunnen gewaar worden, of zij ons vertrouwen verdienen. Noch de nijverheid, noch de goede zeden der natie kunnen het uithouden tegen de verleidingen der spelziekte.» (VAN HOEGENDORP, de Vrede, 3de druk, Gravenhage, 1836, A. B. 23)

Zou nu het geheimhouden van onzen diplomatieken toestand veel doelmatiger zijn? Waartoe dient hetzelfde? Om de natie gerust te stellen, waarlijk niet. Om de vreemden niet in onze zaken in te wijden? Maar onze diplomatieke toestand is immers aan de vreemden hooven genoeg bekend? Onze diplomatie hangt immers geheel van de hande af? Hetgeen ons gouvernement van onzen diplomatieken toestand weet, is waarschijnlijk niet veel meer dan de Hoogheden zelve hebben geopenbaard. En de openbaringen voor de openbaarders zelve geheim te willen houden? Wat betreft u?

Maar wij hebben misschien oorlogzuchtige plannen? Wij broeijen misschien over eenen togt naar Parijs? eene armade naar de IJndië? Welnu dan, de ooplambende hande men geheim; men mag vertrouwen het slechte achter zeventiendige deuren aan de Kamer, waaraan moet eenige extra-miljoenen voor Oorlog en Marine behoort; verklaart dan snaderhandide Kamer, hetzij in het openbaar, hetzij in het comité zelf (Swant ook daar kan over de behandelde punten een besluit genomen worden), de aanvraag noodig, — de nationalisatie betalen; en god den

Intusschen zou men toch immers wel iets, het een of anders, van die goede natie kunnen mededeelen? Men zegt, dat Groot-Brittannië van geene afdoering tusschen ons en België wil hooren, en dien zulks zoo is, zou men dan dat niet mogen vertellen? Zou men aan de natie niet kunnen zeggen wat men zoo al gedaan had, en tot eene schikking te komen? Niet? Of zouden de vreemden dan ook te slim worden? Zou er ons de onderhandelingen konst, afkijken? Komt er niet weder eens een graaf oorlog? Zijn wij nog tijd tot intiem met Rusland en Pruisen? Pruisen vooral schijnt ons hoe

langet hoe meer genegen te worden. En dan die Agnaten? O, van de Agnaten hebben wij in langen niets meer gehoord! Waarlijk men voelt zich somwijlen gedrongen, den een' of anderen uiblinker met de vraag: Est aliquid quo tendis, et in quod dirigitur urbem? An passim sequeris corvos, testaque, lutoque, Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?

Regterlijke Organisatie.

De Staten-Generaal hebben op reces, om, na eene maand, hunne deliberatien over het Wetboek van burgerlijke regtspleging te hervatlen, en, zoo mogelijk, ten einde te brengen. Het derde boek is echter nog niet behandeld, en de ontwerpen van wet tot revisie niet door het gouvernement ingezonden, hetwelk de vrees doet ontstaen, dat de organisatie in dit loopende jaar niet zal plaats hebben. Echter wil het gerucht, dat de Leden voor den Hoogen Raad, na het sluiten der Kamers, zullen worden benoemd. Welke verlangens zijn daardoor niet opgewekty welke uitzigten daardoor geopent! Maar waarom na het sluiten van de Kamers? Is dit eene kunstgreep, van de beuren geleerd? Zouden er leden zijn, die eene plaats in den Hoogen Raad solliciteeren, en zoude hunne sollicitatie de aanwending der financiële wetten tot aanbeveling moeten hebben? Dit kan men niet gelooven; het Oud-Nederlandsche karakter gedooft niet, dit te vermoeden; en van het bewind mag men zulks niet vooronderstellen. Men geloofte dus, dat het gerucht juist is, of dat wezenlijk het begin der organisatie, door het beoefnen van de leden van den Hoogen Raad, zal volgen, en daardoor weder wensch bevredigd worden; want het begint te ontbreken aan eenheid in de toepassing der wetten. Tot bewijs strakken de vrijpraken en veroordeelingen tegen de zoogenaamde Separatisten. Alleen een stevige regterlijke instelling kan dit voorkomen, terwijl dan tevens het vermoeden tegen de Leden der Staten-Generaal, die nu regterlijke functien waarnemen, en in eenen dependente toestand van het gouvernement geacht kunnen worden te verkeerem, wegvalkt tot groote gerustheid tusschen de leden, die geen ander doel kunnen hebben, dan het heil van het dierbaar Vaderland. — Dat het, vobis komen ware!

HAGENAAR.

Over de Onderlinge Maatschappij voor de belangen van kinderen, en de Hollandsche Societeit van levensverzekeringen te Amsterdam.

(Vervolgen Slot.)

De vragen voor het publiek zijn nu maar: 1o. welk fonds is het meest solide? 2o. welk geeft de meeste voordeelen?

Voorbedachtelijk zullen wij de eerste vraag onbeantwoord laten, wat de securiteit van het geld aanbelangt, en ons alleen tot de berekening bepalen; en dan moeten wij al dadelijk het denkbeeld ongelukkig noemen; om de klassen van een te scheiden. Dit maakt het aantal der genen, op wie de sterflijsten worden toegepast, veel te gering om dit met de minste zekerheid te kunnen doen; en men dus zelfs bij goede berekeningen geheel onverwachte uitkomsten zal krijgen. Wij zullen echter, daar anders alle berekening onmogelijk is, bij de beantwoording de tweede vraag aannemen, dat de kansrekening wezenlijk kan toegepast worden. De vraag is dus: wat is in de 2de afdeeling voordeeligt om deel te nemen bij de Onderlinge Maatschappij of bij de Hollandsche Societeit?

De Onderlinge Maatschappij sluit de kas van iedere klasse van de andere af, (art. 31) hieruit ontstaat voor de interest op interest het groote nadeel, dat men ieder jaar sommen zal overhouden, die niet in effecten kunnen belegd worden; dit maakt, dat, tot berekening der interesten tegenwubrdigen standaard der effecten ad f 4,07 aannemende, waarvan afgaat f 0,02 voor de 4 pCt., die de directie van de jaarlijksche interest toekomt, wij de overschietende f 4,05, maar hoggens voor de 3 eerste jaren kunnen rekenen, en de overige 15 jaren tegen 4 pCt.; wij zeggen hoogstens, want door het eerste jaar 4 1/2 pCt. te rekenen, nemen wij veel te hoog; daar de deelneming geschiedt van 1 Jan. tot 31 Dec., en wij rekenen zelfs, de plaatsing van het geld reeds op 1 Jan. Wij hebben echter, om allen schijn van parlijdigheid te vermijden, liever de berekening te hoog genomen. Van de f 106, die ieder aandeel kost, worden slechts f 96 op interest gezet; de overige f 10 zijn voor de directie (art. 19); deze f 96 geven, na drie jaren op zamengestelde interest, f 109,53.

Voor de overige 15 jaren hebben wij dus, volgens de bekende formule der zamengestelde interest, en volgens de sterflijsten, jongens en meisjes door een, f 109,53 (1 + 0,04)^15 = 344,10. Dit krijgt, volgens onze gunstige onderstelling, ieder deelnemer f 343,92, hetwelk niet ruim f 400 is. — Zien wij nu, wat de Hollandsche Societeit geeft. In de eerste plaats heeft men daar het groote voordeel, dat men niet behoest deel te nemen voor dat het kind een jaar oud is: men is dus de nadeel

lige kansrekening van het eerste jaar te boyen, verre weg de na-deeligste der 18 jaren.

Wij zullen dit voordeel nader trachten op te helderen: Van de vier kinderen sterft er één; vooronderstel nu, dat 4 ouders f75 heb-ben ingelegd, met overeenkomst om na één jaar hunne gezamenlijke inlage te deelen onder de langst levenden, dan zouden zij ieder f100 hebben. Hieruit volgt dus ten klaarste, dat men met f75, ja dat men de kans heeft doorgestaan, even veel doet als met f100 als men die nog doorstaan moet, en nog één jaar interest. Men doet dus even veel met f75 bij de Hollandsche Societeit, als met f100 bij de On-derlinge Maatschappij, dewijl men bij de eerste eerst met het jaar, en bij de tweede dadelijk moet deelnemen. Omgekeerd zijn dus 75, die men aan de Onderlinge Maatschappij geeft, 100 waard bij de Hollandsche Societeit.

Van de 75 der Onderlinge Maatschappij moet nog worden afge-trokken de 4 pCt. van de directie, zoo dat de gestorte f106, in ver-gelijking tegen de Hollandsche Societeit, maar f71 blijven. Deze f106 nu bij de Hollandsche Societeit nog een jaar kunnende houden, zijn dus tegen f4,70 per 100, waard f110,98, en wij hebben dus de vol-gende evenredigheid: 71:110,98 = 100:x. of $x = 156,30$.

En duidelijk zien wij nu, dat de Hollandsche Societeit van de 40 f100 kapitaal geeft; wij hebben dus de vraag, hoe veel geven de f156,30, en vinden f390,79; men heeft dus ruim f46 meer dan bij de Onderlinge Maatschappij.

Men zal nog denken, dat, daar de sterflijsten hier niet geregeld zullen uitkomen, mist ook het voordeel der grootere sterke bij de On-derlinge Maatschappij kan hebben. Dit is waar; maar om gelijk te staan, moet de sterfte van de 10.000 op 5048 dalen, dus 684 meer dan gewoonlijk. Er moet dus op de 6 kinderen, één meer dan ge-woonlijk sterven, en juist het onze moet verschoond blijven!

Wij hebben ook de eerste afdeeling berekend. Bij het doorgaan der sterfte-lijsten zal de Onderlinge Maatschappij aan hare verplichting kun-nen voldoen, maar geen f100, slechts f64,34 kunnen uitkeeren; de jaarlijks noodzakelijke verkoop der effecten, maakt echter de uitkomst dubbel wisselvallig.

Over het restitutie-fonds zullen wij niet spreken, als hebbende daar-van het nut noch de behoefte begrepen.

En hiermede zouden wij onze taak voor afgedaan beschouwen, wa-re het niet, dat wij nog een paar aanmerkingen hadden, die wij de vrijheid nemen op de bitrukkende inrigting der Hollandsche Societeit in het midden te brengen. Wij vinden bij de tafels III, IV, V en VI, geen verschil van premie opgegeven bij zeereizen, oorlogen of ver-blijf in onze kolonien, niets anders vereischt dan eene gezond-heids-verklaring van den bepaalden persoon. Ook in het declaratoir vinden wij daarvan niets; wij twijfelen echter niet of hieromtrent be-staan bepalingen; dit zal dus bij het bericht waarschijnlijk eene ommissie zijn, waarop wij zoo vrij zijn de aandacht van het bestuur te ves-tigen.

Onze tweede aanmerking is van meer gewigt. De Hollandsche So-cieteit staat in onze schatting zeer hoog. Wij verheugen ons eene inrigting in ons land te hebben, die in doelmatigheid en soliditeit met de beste buitenlandsche kan wedijveren, maar wij betreuren het, dat eene zoo schoone inrigting zoo weinig bekend is. Wij verheugen ons in derzelver bloei, omdat wij eene wel ingerigte maatschappij van levensverzekeringen voor eene behoefte, voor eene weldaad in eene geregelde maatschappij houden; maar betreuren het juist daar-om, dat de werkring van dezelve zoo bepaald op Amsterdam ziet. Het is waar, men kan uit alle oorden des lands deelnemen; maar is het voor de meeste menschen niet een wezenlijk ongerief, te Amsterdam te moeten betalen en ontvangen? Doch wij gaan verder, dan dit als ongerief voor de reeds deelgenomen hebbenden te beschouwen; wij beschouwen de weinige bekendheid met eene alge-meene levensverzekering als een wezenlijk heftsel, dat menig nuttig bedrijf, winstgevende inrigting en heilzame transactie tot stand ko-men. Wij zullen uit honderden maar een paar voorbeelden aanhalen. Een ambtenaar heeft een' vrij lucratieven post, doch anders niet. Hij kan zijn' zoon zeer voordeelig etabliseren, do h heeft f5,000 noodig. Hij kan echter niet meer dan 1000 's jaars geven. Kent de man eene le-vensverzekering, hij verzekert zich voor vijf jaren en het is gevon-den. Jonge oppassende menschen zullen eenen winkel beginnen; men zoude hen wel willen helpen, doch het duurt te vele jaren, eer zij de benodigde som kunnen afloen; men vrees voor hun leven, en de levensverzekering is daar, om hen uit den nood te helpen, enz. enz. Wij halen dit niet aan, om het kundige bestuur voor te lichten, maar om hen te overtuigen, dat, zoo de bescheidenheid hen noopt, geene middelen tot aanrijzing van hun fonds te gebruiken dan deszelfs eigene soliditeit, de plicht, om algemeen nuttig te zijn, hier ruimschoots tegen opweegt. Wij wagen het om deze reden het bestuur der Hol-landsche Societeit, voor te stellen, algemeen de notarissen tot hunne correspondenten te benoemen, dewijl deze ambtenaren door hunnen stand met alle transacties bekend zijn, en dus het meeste nut kunnen

stichten; en te voren een eenvoudig opstel te doen vervaardigen van het nut der levensverzekeringen, zonder eenig wiskundig betoog, wij die heeren zelve overtuigd zijn, van welk uitgebreid nut zulk eene inrigting voor hunne clienten kan zijn.

Aan de Redactie.

Avant de se jeter dans le péril, il faut le prévoir, et le craindre; mais quand on y est, il ne reste plus qu'à le mépriser.

Finstox.

Uit een onpartijdig onderzoek der geschiedenis kan men voornamelijk leeren voor de toekomst halen, en dezer dagen de nagelaten wer-ken van den grooten FREDERIK nagaande, trok eene ongelukkige ge-beurtenis van het jaar 1759 in 't bijzonder mijne aandacht. Aange-naam zal het mij zijn, indien de Redactie der *Arnhemse Courant* aan het verhaal dezer gebeurtenis eene plaats gelieft in te ruimen, daar welligt ook eenige harer lezers deze Episode uit den zevenjarigen oorlog niet onbelangrijk zullen vinden.

Niettegenstaande eene menigte rampspoeden, welke FREDERIK in het jaar 1759 ondervond, en waaronder het verlies van *Dresden* en dat der moorddadige batalje van *Kunersdorf* op den 12den Augustus de voornaamste plaats bekleeden, was het echter al weder aan zijne wel-berekende marschen en manoeuvres gelukt, tegen het eind der maand October *Brandenburg* en *Silesien* van *Russen* en *Oostenrijkers* te bevrijden, waarbij de eersten, toenmaals nog ware Barbaren, hunnen afstoot door twaalf brandende dorpen gekenmerkt hadden. In *Saksen* had de generaal von WUNSCH *Wittenberg* en *Torgau* weer ingenomen; Prins HENDRIK, een niet minder groot veldheer dan FREDERIK, onderscheidene gewichtige voordeelen behaald, en *Dresden* alleen was nog in het bezit der *Oostenrijkers* gebleven, weshalve de veld-marschalk DAUN, tot dekking dezer gewichtige plaats, het vaste kamp bij *Plauen*, betrokken had. FREDERIK wilde dezen veldheer bewegen naar *Bahem* terug te trekken, en meende hem hiertoe te noodzaken, door hem voor zijne communicaties ongerust te maken.

De generaal von FINK kreeg dienengevolge last, met 16 bataljons infan-terie en 35 escadrons kavalerie, omtrent 11.000 man, in het gebergte naar *Maxen* te marscheeren, en aan den vijand allen toevooer af te snijden. Vol-gens een ander schrijver van dien tijd vaagde het FINK, (een kundigen tot dantoe dapper generaal) oom aan den Koning eenige observaties te maken, dewijl het hem toescheen, dat hij, zoo verde van het le-ger verwijderd, met zijn gedetacheerd korps groot gevaar liep, van zelf omsingeld en ingesloten te kunnen worden. FREDERIK, die voor-al in militaire zaken geene tegenspraak dulden kon, gaf ten antwoord: «Gij weet, mijn heer de generaal, dat ik geene difficulteiten uitstaan kan, vertrek!» — FINK vertrok naar de aangewezen stelling, en wat hij voorzien had, gebeurde; daar nu nog tot zijn ongeluk alle zijne krij-ven aan den Koning door de *Oostenrijksche* kavallerie opgevangen werden. Den 2sten November werd hij van de eene zijde door den veld-marschalk von DAUN met 30000 man, en van de andere zijde door den Hertog van TWEEBRUGGEN met 10000 man, omsingeld en ge-sloten, verdedigde zich aanvankelijk kloekmoedig, en had ook zelfs het voornemen om er zich door te slaan, gelijk daartoe nog de mogelijkheid over twee door den vijand niet bezette wegen bestond, — doch hij be-ging de, in gevaarlijke oogenblikken voor eenen kommanderenden offi-cier altijd dadelijke fout, om eenen krijgsraad te vergaderen, en alle aanwezige generaals, behalve de dappere WUNSCH, meende, dat het doorslaan onmogelijk was, aan welk gevoelen zich FINK onderwierp, en tot eene kapitulatie besloot, bij welke gelegenheid FREDERIK beweerde, dat alle zijne generaals het hoofd hadden verloren, en hun niet zoo zeer aan het hart had gelegen, dan hunne bagagie te redden. — WUNSCH echter brak in den nacht met zijne kavallerie op, en zou ontkomen zijn, indien hij niet van zijnen chef bevel had ontvangen, terug te keeren, dewijl DAUN hierop stond, en anders dreigde de teruggeble-vene infanterie en artillerie over den kling te doen jagen. — De dapperere generaal WUNSCH (geheel doordroogen van het, in zulke oogen-blikken waarlijk beklagenswaardige stelstel eener onbepaalde subordina-tie) meende te moeten gehoorzamen, en keerde met zijne 35 escadrons kavallerie terug, om zich ook gevangen te geven, doch behield zich ten minste voor, om de onteerende kapitulatie niet mede te onder-teekenen. — Dit was dan ook zijn geluk; daar de groote FREDERIK wel tegen zijne dappere generaals als SCHWARZ, ZIETHEN, BERLIER, WUTERVELD, (en zelfs tegen ROUQUET, die in 1760 bij *Landshut* na eene tot het uiterste volgehouden verdediging gevangen werd, tot het laatste uur van hun leven grootmoedig en welwillend was, maar met eene onverbiddelijke gestrengheid tegen diegenen zich gedroeg, welke, door hunne zachtmoedigheid of lafheid, de zekerheid van den staat in gevaar gebragt, en den roem zijner wapenen gekrenkt had-den. Na den vrede, hoewel uit eene bijna vierjarige gevangenschap terugkeerende, werd FINK met alle overige generaals, behalve WUNSCH, voor eenen krijgsraad gebragt, schuldig bevonden, geëscort, en met vesting-arrest gestraft; — het is dan ook gedurende de regering

van **FREDERIK den Grooten** het eenige voorbeeld geweest, dat een zijner generaals eene onteerende kapitalisatie gesloten heeft.

Daar vooral in den oorlog gewoonlijk een ongeluk door een ander gevolgd wordt, zoo werd het einde van het jaar 1759 door onderscheidene rampspoeden voor de Pruisische wapenen gekenmerkt, en het kon wel alleen aan een genie als **FREDERIK** voorbehouden zijn, om nog bijna vier jaar eenen bloedigen strijd tegen de drie grootste mogendheden van Europa te kunnen volhouden, en eindelijk den 15den Februarij 1763 op het slot **Hubertsburg** in **Saxen** nog eenen roemrijken vrede te mogen sluiten, waardoor de verbaasde diplomaten, welke tot daartoe dat kleine **Pruissen** met eenen medelijdenden blik beschouwd hadden, nu ook hunne oogten op het kabinet van **Berlijn** begonnen te vestigen.

(Niet alle vorsten zijn zoo gestreng jegens generaals, die hunnen pligt verzaken, en in sommige landen worden zoodanige krijgraden zeldzaam.)
De Redactie.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 14 Maart. 2 El 0 Palm 0 Duim; gewassen 8 Duim; gevallen 0 D
Den 15 Maart. 2 El 1 Palm 0 Duim; gewassen 10 Duim; gevallen 0 D

Den 12den Maart 1837, des voormiddags om 10½ uren, overleed te **Eda**, eenen **Broeder** en **algemeen geachte Broeder** en **Notaris** **Mr. JOACHIM HENRICUS DE BYLL**, J. U. D., in den ouderdom van ruim 60 Jaren.

J. C. SWEYS.
J. DE BYLL.
D. BROUWER.
W. DE BYLL.

Eenige kennisgeving.

De Notaris **KOLRSCHOTEN**, te **Arnhem**, zal op Donderdag den 23sten Maart 1837, des voormiddags om elf uren, ten huize van de **ERVEN JAN VAN DE SANDT**, te **Aerd**, bij inzet veilen, om 8 dagen later, ter zelfder uur en plaats, in perceelen of massa's, finaal te verkopen, de navolgende **ONROERENDE GOEDEREN**, gelegen te **Aerd**, als:

- 1°. Eene **HOFSTED**, den **Arenbrug**, bestaande in **HUIS**, **SCHUUR**, benevens 3 **Bunders**, 17 **Roeden** en 50 **Ellen**, **WEIDE**, **HOF**, **BOOMGAARD** en **BOUWLAND**.
- 2°. Eene **WEIDE**, groot 2 **Bunders**, 30 **Roeden** en 40 **Ellen**.
- 3°. Een stuk **BOUWLAND**, groot 1 **Bunder** en 1 **Roede**; en
- 4°. Een **DITTO**, groot 36 **Roeden**.

Nadere informatie te bekomen ten kantore van voormelden Notaris.

De Notarissen **Mrs. TAAIJ** en **VAN ECK** zullen, op Dinsdag den 21sten Maart 1837, des voormiddags ten tien uren, aan het huis in de **Ketelstraat**, wijk E, No 54, te **Arnhem** in het openbaar verkopen: een gedeelte van eenen deffigen **INBOEDEL**, bestaande uit onderscheidene **BEDDEN**, **PAARDENHAREN** en andere **MATRASSEN**, **LEDIKANTEN**, **MAHONHOUTEN**, **CHIFFONIEREN** en andere **Meubels**; **GLAS-PORCELEIN** en **AARDEWERK**, **EROGHELS**, **KOPER**, **TIN**, **BLIK**, **IJZER**, en verder **KEUKENGEREEDSCHAP**, nagelaten door wijten de **Douaniere RAPPARD**, geboren **GEBVAIS**.

De ondergeteekende, gedurende vijf-en-dertig jaren, Logementhouder in het Logement: **de Zon**, buiten de **Rijnpoorts-Barrier** te **Arnhem**, heeft, bij dezen, de eer, ter **Rein** zijner menigvuldige begunstigers te brengen, dat hij bovendaand Logement heeft over gedaan aan zijnen **Schoonzoon G. C. DE HAAS**, die hetzelfde den 15den April eerstkomende zal aanvaarden. Hij rekent het zich ten pligt, het reizend Publiek zijnen dank te betuigen, voor de veelvuldige blijken van vertrouwen en begunstiging, welke hij, gedurende de opgenoemde jaren, heeft mogen ondervinden. Hij beveelt zijnen opvolger in dat zelve vertrouwen en in die zelve begunstiging aan, en houdt zich overtuigd, dat deze alles zal aanwenden; wat in zijn vermogen is, om zich beide waardig te maken.
J. BURGERS.

Ten gevolge van bovenstaande advertentie heb ik ondergeteekende de eer, het **ALGEMEEN BEKENDE LOGEMENT, DE ZON**, buiten de **Rijnpoorts-Barrier** te **Arnhem**, dat ik van mijnen **Schoonzoon G. C. DE HAAS**, heb overgenomen, en den 15den April eerstkomende zal aanvaarden, den reizenden aan te bevelen.

De schoone en vrolijke ligging van hetzelfde, nabij de fospaats der **Stoombooten van Rotterdam en Keulen**, dezelfs riante uitzicht op den **Rijn**, de goede inrigting van het gebouw; en een smaakvol en geheel nieuw **Amplement**, geven mij de hoop, de goedkeuring mijner begunstigers te zullen wegdragen, waarbij ik tevens de verzekering voeg, niets onbepreisd te zullen laten, om, door eene prompte bediening, op het voet van mijnen **Schoonzoon**, mij die goedkeuring waardig te maken.

G. C. DE HAAS.

UIT DE HAND TE KOOP: eene partij **LOOIJERSGEREEDSCHAPPEN**, als ook een **GRUTTERS MOLEN**; te bezichtigen bij den **Drucker** dezer.

UIT DE HAND TE KOOP: eene fraaije verzameling **ORANJEBOOMEN**, van onderscheidene grootte en soort; alsmede eenige **L A U R U S T I N E S**, en **OLEANDRES**, Te bezichtigen bij **G. J. A. N. S E N**, Wijk F, No. 69; **Koningstraat**, te **Arnhem**.

Fallissement.

De **Crediteuren** in dat van **LOUIS ISIDOR** worden opgeroepen om zich te siseren op het paleis van justitie te **Arnhem**, op Zaterdag den 25sten Maart 1837, des voormiddags ten 9 uur, ten einde voordragt te doen tot provisionele sindici.

De **Regter-Commissie**, in gemeld fallissement, Namens denzelven,
De **Griffier der Regibank te Arnhem**,
J. J. VAN ROSSUM.

Op Vrijdag den 17den Maart 1837, des middags ten twaalf ure, zal men ten huize van **J. P. FLOHUS S E N**, op de **Steenstraat** te **Arnhem**, publiek voor contant geld verkopen eenige op reform gestelde **P A A R D E N**, van de **Afdeeling Kurassiers No 1**, nog zeer goed geschikt voor **TREK** - en - **WERK P A A R D E N**, een uur voor den verkoop ter plaatse voornoemd te zien.

De **HOED-ADMINISTRATIE** van het **Regiment Hussaren No 9**, zal op Zaterdag den 18den Maart 1837, des voormiddags om elf uur, op de **Boompjes**, Wal voor gereed geld, verkopen, **V I J F** en **D E R T I G R E S F O R M E - P A A R D E N**: één uur voor den verkoop te zien.

B. DULLEMOND, **Kostschoolhouder te Gunningen**, berigt mits deze aan ouders en voogden, dat hij in de gelegenheid is, tegen eenen zeer billijken prijs, nog eenige **KOSTLEERLINGEN** te plaatsen. Het onderwijs bepaalt zich tot vier levende talen, en verder tot alle vakken, welke eene beschaafde opvoeding vereischt, terwijl voor de zedelijke en lichamelijke vorming alle zorg wordt gedragen. De voorwaarden zijn, op franco-aanvraag, aan het **Instituut** te bekomen.

Twee à drie ordentelijke **JONGELINGEN**, van de **Protestantsche Godsdienst** en niet beneden de 14 jaren oud, genegen zijnde, om het **L E T T E R Z E T T E N** en **B O E K D R U K K E N** en de beginselen der **B O E K B I N D E R I J** te leeren, vinden daartoe gelegenheid bij den **Uitgever** dezer.

C. DE RUIJTER, op de **Haven**, No. 186, te **Nijmegen**, met primo Mei op de **Lage Markt**, No. 200, heeft de eer te berigten, dat zij reeds anderhalfjaar tot genoegen van **Nijmegen's** Ingezetenen heeft uitgeoefend, het op **NIEUW WASSCHEN** van **Shawls**, **Doeken**, **Merrinos**, **Tafel- en Piano-kleeden**, zijden **Linten**, enz. waardoor zij de goedkeuring van vele respectabele families heeft mogen genieten, en zich voortdurend, dienaangaande in de attentie van het geëerde **Publiek**, zoo buiten als binnen de stad, aanbeveelt, met belofte eener civile en prompte bediening.

Maakt vlakken uit lakensche en zijden **Kleederen**, alsmede uit die van andere stoffadje.

BELANGRIJK BERIGT.

De **Ondergeteekenden** hebben de eer te verwittigen, alhier gearriveerd te zijn, tot het inkoop van **Oude Blaauwe en gekleurde Oost-Indische en Saksische Porcelainen**, alsmede **Sever Porcelainen**, **geborduurde zijden Kleederen**; **geborduurde Manskleederen**; **zijden Behangfels en Gordijnen**; **Oost-Indische zijden Rolle**; **Parel d'Amouren Waajers**; **Ouderwetsche Kapten en Slippen**; **Antique Meubelen**, en alles wat tot **Antiquiteiten** behoort. Doordien wij naar vreemde **Landen** reizen, zoo kunnen wij de **hoogst mogelijke prijzen** bevesteden.

Zijn gelogeerd en te ontfangen bij **J. ROEST**, in het **Hôtel der Nederlanden**, op de groote markt.

M. J. HOOFT,
S. J. SANSON.

De **Eigenaar** van het **UNIVERSORAMA** heeft de eer te berigten, dat op **H E D E N** (Donderdag) ter bezigtiging zullen gesteld worden: **Missolonghi**, **Faratie**, **Mexico**, **Antwerpen**, **Parijs**, van den **Pont-neuf**; het **keizerhof van Pere la Chaise** te **Parijs**. — De entree is 25 cents. — Het **PANORAMA** is dagelijks, van des voormiddags 10 tot den avonds 10 uur te zien. **DE VIERDE TENT.**

NEDERLANDSCHE
STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

Maart 1837.

Van **Rotterdam** naar **Arnhem** elken Zondag, Dinsdag en Vrijdag, 's morgens ten 7 ure.

Van **Arnhem** naar **Rotterdam** elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, 's morgens ten 10½ ure.

Van **Arnhem** naar de **Pannerdensche kop**, alwaar de **Reizigers** ons op de **stoombooten van Nijmegen**, naar **Keulen** overgaan, t'alken Maandag, Woensdag, en Zaterdag, 's morgens ten 5½ ure.

Te **ARNHEM**, bij **C. A. THIEME**, **Boekdrukker.**